

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Att. Emilie Rønn Jensen
erj@kfst.dk

1. september 2020

J.nr.: 2020-4306-0058-23
Sagsbehandler:
Anne Aagaard Madsen

Domstolsstyrelsens høringssvar

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ved mail af 4. august 2020 anmodet Domstolsstyrelsen om primært faglige og tekniske bemærkninger til dele af Konkurrencerådets analyse af konkurrencen i advokatbranchen.

Domstolsstyrelsen har alene modtaget kopi af analysens kapitel 8 'Konkurrencen om kurator- og bobestyreropgaver' og kapitel 9 'Anbefalinger'.

Domstolsstyrelsen henviser indledningsvis til bemærkninger, som er fremsendt ved mail af 17. juli 2020 og vedhæftet dette høringssvar. Der ses efter Domstolsstyrelsens opfattelse ikke at være taget højde for disse bemærkninger i udkastet, som er sendt i høring.

Domstolsstyrelsen er bekendt med Sø- og Handelsrettens bemærkninger af 25. august 2020, som vi kan tilslutte os.

Domstolsstyrelsen har herudover følgende bemærkninger til udkastet:

I næstsidste afsnit i kapitel 8, punkt 8.1 på side 220 er angivet en række tal for bobestyreres salærer, som stammer fra Domstolsstyrelsens redegørelse og undersøgelse om bobestyreres salærer af 25. februar 2020. Det fremgår ikke af rapportudkastet, at de 10 pct. relativt højeste og de 10 pct. relativt laveste salærer er sorteret fra, og at gennemsnittet således baserer sig på 80 pct. af sagerne. Således gengiver udkastet, at den gennemsnitlige udgift til en bobestyrers behandling af et dødsbo er på knap 54.000 kr. De øvrige oplysninger i samme afsnit mangler ligeledes alle oplysningen om, at de er baseret på de 80 pct. af sagerne.

Af note 1 under *Tabel 8.1 Dødsboskiftesager fordelt på bobehandlingsmåde (2019)* fremgår det af andet punktum: "Tallet dækker både over autoriserede og ikke-autoriserede bobestyrere". Der bør rettelig stå: "Tallet for bobestyrerboer dækker både over autoriserede og ikke-autoriserede bobestyrere", da der netop ikke er bobestyrer i de andre dødsboer. Der indgår således 54.979 dødsboer i opgørelsen, men alene 6.506 af disse er behandlet som bobestyrerbo.

Derudover bør fjerde punktum i note 1 ændres til: "På baggrund af en undersøgelse, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen gennemførte i 2012, skønnes tallet for bobestyrerboer at dække

over en fordeling med 80 pct. af sagerne til autoriserede bobestyrere og 20 pct. ikke-autoriserede bobestyrere. Dvs. i alt 9,6 pct. af det samlede antal dødsboer behandles skønsmæssigt af autoriserede bobestyrere og 2,4 pct. af det samlede antal dødsboer behandles skønsmæssigt af ikke-autoriserede bobestyrere.”

Af sidste afsnit side 234 fremgår: ”Kun i særlige tilfælde kan en ikke-autoriseret bobestyrer behandle boet. I praksis sker det i 2,5 pct. af alle dødsboer”. Domstolsstyrelsen bemærker, at det formelt er korrekt, men forekommer misvisende, da kun knap 12 pct. af alle dødsboer behandles af bobestyrer.

Endelig fremgår det af sidste afsnit på side 235, at gennemsnitssalæret i bobestyrerboer er 36.499 kr. i Aalborg retskreds og 103.200 kr. i Lyngby retskreds. Det fremgår desuden, at ”Salæret afhænger til dels af bruttoaktiverne i boet”. Domstolsstyrelsen bemærker for god ordens skyld, at boerne i Lyngby retskreds gennemsnitligt er meget større end i resten af landet, hvilket er en del af forklaringen på, at gennemsnitssalæret er højere i boer, der behandles ved Retten i Lyngby.

Der vedlægges til orientering Domstolsstyrelsens redegørelse og undersøgelse om bobestyreres salærer af 25. februar 2020.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt per mail til juz@jm.dk og joj@jm.dk

Dato: 25. februar 2020

Sagsbeh.: Johanne Kiørboe

J.nr.: 2019-4101-0022-74

Domstolsstyrelsens redegørelse og undersøgelse om bobestyreres salærer

Justitsministeriet har anmodet Domstolsstyrelsen om et bidrag til redegørelse til Folketinget vedrørende Retsudvalgets beretning over beslutningsforslag 56 om, at bobestyrere skal fremlægge timesagsregnskab.

Den 22. december 2017 stillede Dansk Folkeparti beslutningsforslag 56 om, at bobestyrere skal fremlægge timesagsregnskab. Forslaget var til 1. behandling den 3. april 2018.

Baggrunden for beslutningsforslaget er dels en undersøgelse fra 2005 af tidligere retsassessor Flemming Sorth, som gennemgik 152 sluttede bobestyrerboer ved den daværende Retten på Frederiksberg (artikel i Fuldmægtigen 2005 FM 1-2005-3636), dels en undersøgelse ligeledes fra 2005 af tidligere dommerfuldmægtig Martin Nyvang, som gennemgik 225 sluttede bobestyrerboer ved den daværende Københavns Byret (artikel i Fuldmægtigen 2006 FM 1-2006-29238), og dels en artikel i Politiken fra 7. juni 2012: "Bobestyrere ribber arvinger for en fjerdedel af arven".

Retsudvalget har afgivet beretning om beslutningsforslaget den 31. maj 2018. I beretningen opfordres justitsministeren bl.a. til at klarlægge, om Flemming Sorths og Martin Nyvangs undersøgelser fra 2005 og 2006 er generelle for bobestyrernes virke anno 2018.

Domstolsstyrelsen har til brug for bidraget hørt skifteretterne og kan oplyse følgende:

Justitsministeriet anmodede i forbindelse med en ændring af dødsboskifteloven i 2011 Domstolsstyrelsen om at sikre, at retterne var opmærksomme på tilsyns- og vejledningsforpligtelsen vedrørende fx salærer til bobestyrere samt reglerne om, at en bobestyrer skal oplyse arvingerne om den forventede størrelse af salæret mv.

Domstolsstyrelsen udsendte på baggrund heraf i juni 2013 en orientering til skifteretterne om bl.a. bobestyreres oplysningspligt vedrørende fastsættelse af salær, og at skifteretterne af egen drift kan nedsætte bobestyrerens salær, hvis salæret findes åbenbart urimeligt, jf. dødsboskiftelovens § 79, stk. 5.

I 2017 anmodede Justitsministeriet Domstolsstyrelsen om at foranledige, at skifteretterne fører statistik over bobestyrernes salærer i de enkelte sager, antallet af klager over bobestyrersalærer, herunder resultatet af disse klager, samt antallet af bobestyrersalærer, som retten ændrer af egen drift.

Domstolsstyrelsen igangsatte på baggrund af anmodningen fra Justitsministeriet fra 1. juli 2017 registrering af statistiske oplysninger vedrørende bobestyrersalærer.

1. Skifteretternes sagsbehandling og regelgrundlaget

Skifteretten udpeger en autoriseret bobestyrer, hvis en af betingelserne i dødsboskiftelovens § 36 er til stede.

Efter dødsboskiftelovens § 47, stk. 2, skal bobestyreren på det første møde med arvingerne, og når der i øvrigt er anledning dertil, skriftligt oplyse arvingerne om, hvordan salæret beregnes, og om muligt den forventede størrelse deraf. Skifteretten kan desuden efter dødsboskiftelovens § 54 a, pålægge bobestyreren at indgive løbende indberetninger om bobehandlingens forløb og meddele bobestyreren pålæg om at foretage, hvad der findes fornødent. Skifteretten kan sætte en frist for boets afslutning og kan desuden afsætte en bobestyrer, der ikke behandler boet forsvarligt, fx ved ikke at efterkomme et pålæg fra skifteretten.

Bobestyreren udarbejder en boopgørelse med en redegørelse for boets behandling mv. og beregner herefter sit salær. Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt. Hertil kommer, at der i de advokatetiske regler, punkt 15, findes nærmere regler for, hvornår en advokat i forbrugerforhold skal orientere sin klient om sit honorar. Afgiver advokaten et overslag, skal klienten så tidligt som muligt orienteres skriftligt, hvis det samlede honorar forventes at overstige det beløb, der er angivet i overslaget.

En arving kan klage over beregningen af bobestyrerens salær efter dødsboskiftelovens § 68, stk. 2. Skifteretten kan enten på baggrund af en klage eller af egen drift afgøre, at salæret skal nedsættes, hvis salæret ikke kan skønnes at stå mål med det arbejde, der har været med sagen, eller hvis det i væsentlig grad afviger fra de salærer, der ellers måtte være sædvanlige i boer af tilsvarende karakter. Skifteretten er ikke bundet af bobestyrerens tilkendegivelser til arvingerne og kan af egen drift nedsætte salæret – også selvom arvingerne måtte have godkendt salæret.

Afgørelser vedrørende en bobestyrers salær træffes ved kendelse, jf. dødsboskiftelovens §§ 79, stk. 5 og 97, stk. 5. Afgørelsen træffes på baggrund af en konkret vurdering i hver enkelt sag på baggrund af bl.a. arbejdets omfang, boets beskaffenhed og kompleksitet, det med arbejdet forbundne ansvar, konfliktniveauet, og det efter omstændighederne opnåede resultat. Skifterettens afgørelse kan kæres til landsretten.

Der findes en omfattende trykt landsretspraksis vedrørende fastsættelse af bobestyreres salær, hvoraf kan nævnes Østre Landsrets kendelse gengivet i U 2015.2384, Østre Landsrets kendelse gengivet i TFA 2015.481, Østre Landsrets kendelse gengivet i FM 2012.174, og Vestre Landsrets kendelse gengivet i TFA 2008.578.

Det er således Domstolsstyrelsens vurdering, at området vedrørende fastsættelse af bobestyreres salær er velreguleret.

2. Statistiske oplysninger om klager og nedsættelse af salær

Domstolsstyrelsen har senest indhentet data fra perioden 1. juli 2017 til 19. marts 2019, svarende til godt 1 år og ca. 8,5 måneder. Der er indsamlet data om 8.744 bobestyrerboer. Der er ikke sondret

mellem bobestyrerboer, der skiftes af autoriserede bobestyrere, og boer, der skiftes af andre bobestyrere. Tabellen nedenfor viser en opgørelse af antal klager over bobestyrersalærer i perioden fra 1. juli 2017 til 19. marts 2019.

	Antal sager
ANTAL BOBESTYRERBOER I UNDERSØGELSEN	8.744
ANTAL SAGER MED NEDSÆTTELSE	91
heraf pga. modtaget klage	26
heraf havde skifteretten af egen drift nedsat salæret	56
heraf er årsag til nedsættelse ikke oplyst	9
ANTAL SAGER MED KLAGER	58
heraf hvor klagen har medført salærnedsættelse	26
heraf sager, hvor klagen ikke har medført nedsættelse	32

Som det fremgår af tabellen, er der indgivet klage i 58 ud af i alt 8.744 sager svarende til under 1 pct. af sagerne. Klageren har fået medhold i 26 sager svarende til under halvdelen af sagerne med indgivne klager.

Som det endvidere fremgår af tabellen, har skifteretten nedsat salæret i 91 ud af 8.744 sager, heraf i 56 tilfælde af egen drift. Dvs. at i ca. 1 pct. af sagerne har skifteretten nedsat salæret - i de fleste tilfælde af egen drift, og i resten af tilfældene som følge af en klage fra arvingerne.

Domstolsstyrelsen kan oplyse, at salæret i de sager, hvor det efter klage eller af egen drift fra skifterettens side er nedsat, er nedsat fra et gennemsnitligt salær på 113.325 kr. til et gennemsnitligt salær på 75.477 kr. svarende til en nedsættelse på 37.848 kr. eller 27 pct. Denne analyse er baseret på 73 sager, idet Domstolsstyrelsen i de sidste 18 sager mangler oplysning om bobestyrers oprindelige udkast til salær.

Som de indhentede data viser, har skifteretterne i perioden 1. juli 2017 til 19. marts 2019 modtaget klager om bobestyrerens salær i under 1 pct. af bobestyrerboerne, og skifteretterne har – af egen drift eller på baggrund af en klage – nedsat salæret i ca. 1 pct. af sagerne.

3. Undersøgelse af salærer i bobestyrerboer i perioden 1. juli 2017 – 19. marts 2019

Domstolsstyrelsen har på baggrund af datatræk om bobestyrerboer i perioden fra 1. juli 2017 til 19. marts 2019 undersøgt de gennemsnitlige salærer fordelt på boernes aktivmasse som opfølgning på de tidligere gennemførte undersøgelser foretaget af Flemming Sorth og Martin Nyvang. De tidligere undersøgelser er publiceret i Fuldmægtigen 2005 FM 1-2005-3636 og Fuldmægtigen 2006 FM 1-2006-29238.

Baggrunden for undersøgelsen er, at Retsudvalget i forbindelse med behandling af beslutningsforslag 56 har opfordret justitsministeren til at klarlægge, om Flemming Sorths og Martin Nyvangs undersøgelser fra 2005 og 2006 om bobestyreres salærer er generelle for bobestyrernes virke anno 2018.

Flemming Sorth gennemgik i sin undersøgelse 152 sluttede bobestyrerboer ved Retten på Frederiksberg, som den var før retskredsreformen i 2007, i en 1,5 års-periode i 2004 og 2005. Artiklen er publiceret i Fuldmægtigen 2005 FM 1-2005-3636.

Martin Nyvang gennemgik i sin undersøgelse 225 sluttede bobestyrerboer ved Københavns Byret, som den var før retskredsreformen, i perioden 1. august 2005 til 1. december 2005.

Domstolsstyrelsens undersøgelse baserer sig på data om bobestyrersalærer i perioden fra 1. juli-2017 til 19. marts 2019, hvor der i alt i perioden blev behandlet 8.744 bobestyrerboer. Der indgår 8.600 sager i undersøgelsen fordelt på 24 byretter, idet der i 144 sager mangler forskellige oplysninger om boerne. Der er ikke sondret mellem bobestyrerboer, der skiftes af autoriserede bobestyrere, og boer, der skiftes af andre bobestyrere.

En præmis for Domstolsstyrelsens undersøgelse er, at den skal søge at genskabe de tidligere undersøgelser ved Retten på Frederiksberg af Flemming Sorth offentliggjort i juli 2005 og ved Københavns Byret fra 2005 af Martin Nyvang.

I Martin Nyvangs undersøgelse er der set bort fra de 10 pct. af sagerne med det relativt laveste, og de 10 pct. af sagerne med det relativt højeste salær i de intervaller, som han har arbejdet med. Flemming Sorth har vurderet sagerne individuelt og i stedet taget outliners ud, men i øvrigt brugt de samme kategorier for aktivernes størrelse som Martin Nyvang. I Domstolsstyrelsens undersøgelse er der, som i Martin Nyvangs undersøgelse, set bort fra de 10 pct. af sagerne med henholdsvis de højeste og laveste relative salærer.

Det relative element fremgår af følgende opstilling:

Eksempel på tre sager og størrelsen på det relative salær. Sager i kategorien ml. 200.000 og 500.000 kr.

	Bruttoaktiver	Salær	Relativt salær
Sag 1	201.000	30.000	14,9%
Sag 2	300.000	37.818	12,6%
Sag 3	500.000	40.000	8,0%
Sag 3	500.000	40.000	8,0%
Sag 2	300.000	37.818	12,6%
Sag 1	201.000	30.000	14,9%

Domstolsstyrelsen skal bemærke, at Flemming Sorths og Martin Nyvangs undersøgelser var begrænset til undersøgelser af bobestyrerboer fra henholdsvis Frederiksberg og Københavns retskredse, som de så ud før retskredsreformen, mens Domstolsstyrelsens undersøgelse baserer sig

på tal fra alle de nuværende 24 retskredse. Alle nuværende retskredse, bortset fra Retten på Bornholm, dækker et andet geografisk område end før retskredsreformen. Derfor kan der ikke laves en direkte sammenligning mellem den aktuelle undersøgelse for Retten på Frederiksberg og Københavns Byret, og de undersøgelser, som henholdsvis Flemming Sorth og Martin Nyvang gennemførte i 2004-2005 for de daværende retter, Retten på Frederiksberg og Københavns Byret.

Hver gang skifteretten har sluttet en dødsboskiftesag, der er behandlet som et bobestyrerbo, udfylder skifteretten oplysninger om bobestyrerboet.

Domstolsstyrelsen er i besiddelse af følgende variable vedrørende dødsboskifter, der varetages af en bobestyrer:

- Dato for modtagelse af dødsanmeldelse ved retten
- Dato for udlevering af dødsbo
- Dato for afslutning af dødsboskiftesagen ved retten
- Bruttoformue i boet
- Nettoformue i boet – dvs. herunder om boet er insolvent
- Salærets størrelse, herunder den procentuelle andel i forhold til brutto-/nettoformuen
- Om salæret er ændret af skifteretten af egen drift
- Om salæret er ændret af skifteretten efter klage
- I hvor mange sager, der klages over salæret, herunder i hvor stor en andel af klagesagerne, hvor klager får medhold

3.1. Sager fordelt på bruttoaktiver

Sagerne fordelt efter (positive) bruttoaktiver med intervallerne fra Martin Nyvangs undersøgelse fremgår af tabel 1 nedenfor:

Tabel 1. Fordeling af bobestyrerboer for perioden 1. juli 2017 - 19. marts 2019

	Alle sager	0 - 200.000 kr.	200.000 - 500.000 kr.	500.000 - 1 mill. Kr.	1 - 1,5 mill. Kr.	1,5 - 3 mill. Kr.	> 3 mill. Kr.
Alle byretter	8.600	2.987	1.521	1.337	744	1.040	971
Hjørring	453	189	74	55	36	64	35
Aalborg	412	141	75	75	28	54	39
Randers	292	123	51	40	27	31	20
Århus	391	120	60	57	31	61	62
Viborg	344	116	59	64	35	49	21
Holstebro	213	55	57	46	22	21	12
Herning	236	101	38	31	18	20	28
Horsens	288	104	46	50	32	32	24
Kolding	378	159	80	42	31	39	27
Esbjerg	257	90	35	49	23	30	30
Sønderborg	464	124	117	92	45	47	39
Odense	589	186	106	92	67	93	45
Svendborg	429	165	82	64	45	40	33
Nykøbing Falster	562	224	123	95	43	42	35
Næstved	484	294	55	48	20	34	33
Holbæk	406	191	75	60	24	30	26
Roskilde	294	97	37	51	27	41	41
Hillerød	197	68	36	20	17	24	32
Helsingør	336	81	59	45	40	52	59
Lyngby	234	27	24	27	17	28	111
Glostrup	510	137	83	78	39	85	88
Frederiksberg	116	28	20	19	9	14	26
København	533	117	85	98	44	93	96
Bornholm	182	50	44	39	24	16	9

For hele landet fordelte boerne sig således, at 68 pct. af bobestyrerboerne havde bruttoaktiver under 1 mio. kr., og 32 pct. af bobestyrerboerne havde bruttoaktiver over 1 mio. kr.

Ved retterne i København, Frederiksberg, Glostrup, Lyngby, Roskilde, Hillerød og Helsingør, havde 56 pct. af boerne bruttoaktiver under 1 mio. kr., og 44 pct. af boerne havde bruttoaktiver over 1 mio. kr. Ved retterne i Odense, Århus og Esbjerg havde 64 pct. af boerne bruttoaktiver under 1 mio. kr. og 36 pct. af boerne havde bruttoaktiver over 1 mio. kr.

Retterne i hovedstadsområdet og Retten i Roskilde, Retten i Hillerød, Retten i Helsingør, Retten i Odense, Retten i Århus og i mindre udstrækning Retten i Esbjerg havde en større andel af bobestyrerboer med bruttoaktiver over 1 mio. kr. end gennemsnittet af alle byretter.

Omvendt har alle jyske retter bortset fra Retten i Århus og Retten i Esbjerg en større andel af bobestyrerboer med bruttoaktiver under 1 mio. kr. end gennemsnittet af alle byretter. Tilsvarende har Retten i Svendborg samt Retten på Bornholm en større andel af bobestyrerboer med bruttoaktiver

under 1 mio. kr. end gennemsnittet af alle byretter. Således er 72 pct. af bobestyrerboerne i de jyske retter bortset fra Retten i Århus og Esbjerg under 1 mio. kr. På øerne, bortset fra som nævnt ovenfor, Retten i Odense, hovedstadsretterne og retterne i Roskilde, Hillerød og Helsingør havde 78 pct. af bobestyrerboerne bruttoaktiver under 1 mio. kr.

3.2. Gennemsnit af salærer i bobestyrerboer

De gennemsnitlige salærer fordelt på byretter og intervaller af bruttoaktiver fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Gennemsnit af salærer i kr. i de forskellige kategorier af bobestyrerboer for perioden 1. juli 2017 - 19. marts 2019 og fordelt på byretter

	Alle sager	0 - 200.000 kr.	200.000 - 500.000 kr.	500.000 - 1 mill. Kr.	1 - 1,5 mill. Kr.	1,5 - 3 mill. Kr.	> 3 mill. Kr.
Alle byretter	56.835	37.423	43.352	46.940	53.909	62.758	149.553
Hjørring	50.215	29.179	36.446	47.490	40.923	49.926	207.290
Aalborg	37.799	31.012	34.756	29.541	42.994	41.685	74.962
Randers	52.670	31.803	44.283	48.564	47.945	63.773	199.775
Århus	61.935	44.193	49.306	53.565	60.500	58.976	119.818
Viborg	48.570	35.831	39.964	44.661	47.905	57.726	134.774
Holstebro	47.345	31.654	36.746	47.191	51.813	74.528	114.440
Herning	59.143	50.936	45.109	53.623	56.792	58.420	115.936
Horsens	44.820	34.731	38.540	34.586	59.347	51.389	93.774
Kolding	48.119	37.288	40.441	37.744	62.927	48.080	133.839
Esbjerg	56.173	37.877	38.101	50.463	53.221	59.148	140.758
Sønderborg	63.052	43.069	45.632	50.936	52.077	118.413	155.468
Odense	52.680	37.796	44.732	41.766	43.718	60.148	153.145
Svendborg	54.663	36.717	46.321	47.316	60.962	52.730	173.120
Nykøbing Falster	48.426	35.648	42.037	44.116	54.777	70.855	129.643
Næstved	41.875	28.219	41.532	50.698	53.662	60.131	125.322
Holbæk	53.557	41.097	54.769	52.833	70.102	69.746	109.310
Roskilde	82.514	68.582	50.361	57.514	44.472	60.904	222.251
Hillerød	64.781	47.593	52.300	60.181	71.066	70.081	110.909
Helsingør	65.293	43.128	50.949	54.625	55.761	68.382	121.944
Lyngby	123.899	34.130	44.834	56.685	74.381	72.463	199.739
Glostrup	67.729	34.791	41.033	46.303	61.394	55.153	178.134
Frederiksberg	78.702	38.997	61.223	43.993	71.944	136.889	131.280
København	65.673	36.646	41.570	51.410	53.587	64.096	144.018
Bornholm	39.551	33.542	33.557	38.321	38.251	42.563	105.681

Der er en betydelig spredning for, hvor stort det gennemsnitlige salær er mellem byretterne og inden for de samme kategorier af bruttoaktiver. Således er det gennemsnitlige salær højere i hovedstadsområdet og nogle sjællandske retter samt ved Retten i Århus end i resten af landet.

Retten i Aalborg, Retten i Viborg og Retten på Bornholm har for alle kategorier af bruttoaktiver et lavere salær end gennemsnittet af alle byretter. Tilsvarende har Retten i Lyngby højere salærer for alle kategorier af bruttoaktiver bortset fra de mindste boer med bruttoaktiver under 200.000 kr.

3.3. Gennemsnit af salærer i bobestyrerboer, når man fratager de 10 pct. billigste og 10 pct. dyreste boer

Når de 10 pct. med de højeste salærer og de 10 pct. med de laveste salærer i hver kategori ikke medregnes, medgår der i alt 6.880 sager i undersøgelsen svarende til 80 pct. Denne sagsmængde kalder vi 10:80:10. Fordelingen af det gennemsnitligt salær i 10:80:10 fremgår af tabel 3 nedenfor.

Tabel 3. Gennemsnit af salærer i kr. for 10:80:10 (de midterste 80 pct. af sagerne) i de forskellige kategorier af bobestyrerboer for perioden 1. juli 2017 - 19. marts 2019 og fordelt på byretter

	Alle sager	0 - 200.000 kr.	200.000 - 500.000 kr.	500.000 - 1 mill. Kr.	1 - 1,5 mill. Kr.	1,5 - 3 mill. Kr.	> 3 mill. Kr.
Alle byretter	53.724	37.465	39.419	41.718	46.408	53.097	114.618
Hjørring	51.572	30.824	31.752	31.696	37.656	41.919	157.940
Aalborg	36.499	32.770	30.561	28.501	37.839	40.176	66.565
Randers	55.690	33.395	40.173	45.950	45.560	59.647	132.148
Århus	57.825	45.360	43.709	45.655	55.783	53.997	95.353
Viborg	50.047	38.430	35.471	37.952	38.710	48.542	114.517
Holstebro	43.272	28.700	36.848	39.462	49.446	50.625	75.800
Herning	57.914	50.127	41.396	44.724	50.179	57.673	98.179
Horsens	46.177	37.076	36.995	32.863	41.872	45.930	84.269
Kolding	46.558	39.344	37.314	36.754	40.625	41.754	144.014
Esbjerg	56.571	40.428	36.885	42.076	42.541	46.302	122.864
Sønderborg	54.609	39.442	38.779	43.545	48.398	59.373	108.996
Odense	51.378	35.851	41.666	38.885	42.815	52.073	105.526
Svendborg	50.095	38.977	39.315	42.068	44.259	53.920	154.033
Nykøbing Falster	46.440	36.813	38.737	41.306	40.774	56.136	121.409
Næstved	40.253	29.289	39.139	42.579	49.620	57.430	87.387
Holbæk	54.575	43.596	51.563	47.064	61.052	57.214	83.853
Roskilde	74.215	39.085	47.390	48.875	41.345	56.665	199.900
Hillerød	66.737	49.773	50.059	60.351	68.537	70.297	98.656
Helsingør	63.288	46.412	49.176	50.918	53.228	63.352	93.488
Lyngby	103.200	32.763	44.924	49.727	74.958	72.011	133.172
Glostrup	53.113	34.807	37.719	43.909	52.656	53.220	76.926
Frederiksberg	67.680	33.224	46.114	44.066	60.143	50.213	121.806
København	63.160	37.818	38.305	45.646	50.038	58.514	132.384
Bornholm	40.325	35.552	31.963	35.266	36.904	40.500	86.857

Ved at frasortere de 10 pct. med det laveste og de 10 pct. med det højeste salær i hver kategori af bruttoaktiver, falder salæret i gennemsnit med 5.467 kr. for alle de midterste 80 pct. af sagerne. For sager med bruttoaktiver over 3 mio. kr. falder salæret med 53.737 kr. For alle kategorier af bruttoaktiver falder det gennemsnitlige salær for alle byretter under et bortset fra kategorien med bruttoaktiver mellem 0 - 200.000 kr., hvor salæret er omtrent uændret.

For de enkelte byretter er der dog store forskelle på effekten af at skære de 10 pct. af sagerne med de højeste og de 10 pct. med de laveste salærer fra. For otte retter er det gennemsnitlige salær sammenlagt gået op for alle sager. For sager med bruttoaktiver mellem 0 – 200.000 kr. er salæret ved 17 retter højere ved kun at tage de 80 pct. midterste sager med. Det er således kun ved syv retter, at salæret i gennemsnit går ned ved kun at tage de 80 pct. midterste sager med for intervallet med sager med bruttoaktiver ml. 0 – 200.000 kr.

For sager med bruttoaktiver over 200.000 kr. er tendensen, at det gennemsnitlige salær går ned ved kun at tage de 80 pct. midterste sager med. For alle kategorier af gennemsnitligt salær for bruttoaktiver over 200.000 kr. er det kun i 1-2 retter for hver kategori, at salæret i de enkelte intervaller er højere ved kun at medtage de 80 pct. midterste sager.

Tabel 4 nedenfor viser ikke overraskende, at bruttoaktiverne i solvente boer er betydelig større end i insolvente boer, men selvfølgelig også, at bobestyreren også skal have sit salær i de insolvente boer. Derfor er salæret i de insolvente boer kun få tusinde kroner mindre end salæret i de gennemsnitlige boer. Salæret i de solvente boer er ca. 4.400 kr. over gennemsnittet for alle boer og knap 13.000 kr. større end i de insolvente boer.

Tabel 4. Bruttoaktiver opdelt på byretter, alle boer, solvente boer og insolvente boer

	Alle sager gns. bruttoaktiver	Solvente sager gns. bruttoaktiver	Insolvente sager gns. bruttoaktiver	Alle sager gns. salær pct.	Solvente sager gns. salær pct.	Insolvente sager gns. salær pct.	Gns. salær alle sager	Gns. salær for de 80 pct. midterste sager	Gns. salær for solvente boer	Gns. salær for insolvente boer
Alle byretter	1.786.152	2.437.181	540.914	3,2%	2,5%	9,4%	56.835	53.724	60.046	50.692
Hjørring	1.371.088	1.943.884	290.750	3,7%	2,6%	17,6%	50.215	51.572	49.572	51.147
Aalborg	1.214.709	1.517.033	368.756	3,1%	2,5%	10,0%	37.799	36.499	38.103	36.999
Randers	952.712	1.347.416	151.096	5,5%	4,5%	24,1%	52.670	55.690	60.374	36.443
Århus	2.218.608	2.804.538	133.788	2,8%	2,3%	42,6%	61.935	57.825	64.026	57.045
Viborg	1.174.329	1.553.018	343.317	4,1%	3,4%	11,8%	48.570	50.047	52.236	40.607
Holstebro	3.038.719	4.433.850	1.370.314	1,6%	1,1%	3,1%	47.345	43.272	50.973	43.006
Herning	1.060.410	1.495.526	463.193	5,6%	3,7%	13,6%	59.143	57.914	55.644	62.919
Horsens	1.095.068	1.491.624	245.919	4,1%	3,2%	16,2%	44.820	46.177	47.039	39.880
Kolding	1.481.012	1.475.076	1.487.303	3,2%	3,2%	3,3%	48.119	46.558	47.077	49.116
Esbjerg	1.219.927	1.587.796	641.847	4,6%	3,3%	9,5%	56.173	56.571	53.180	61.183
Sønderborg	1.100.343	1.529.961	409.113	5,7%	4,7%	11,8%	63.052	54.609	72.190	48.350
Odense	1.323.398	1.629.810	693.109	4,0%	3,1%	8,3%	52.680	51.378	50.474	57.255
Svendborg	1.526.357	2.167.087	426.238	3,6%	2,7%	11,3%	54.663	50.095	57.992	48.298
Nykøbing Falster	955.307	1.699.727	203.753	5,1%	3,0%	20,4%	48.426	46.440	51.583	41.564
Næstved	1.015.185	1.987.263	125.677	4,1%	2,7%	24,0%	41.875	40.253	53.393	30.158
Holbæk	773.085	1.163.706	194.297	6,9%	4,7%	27,0%	53.557	54.575	54.331	52.510
Roskilde	1.873.192	2.290.162	968.277	4,4%	3,8%	7,4%	82.514	74.215	87.093	71.224
Hillerød	1.344.332	1.867.838	629.900	4,8%	3,6%	9,7%	64.781	66.737	66.381	61.317
Helsingør	2.854.399	3.836.577	898.660	2,3%	1,8%	6,1%	65.293	63.288	70.801	54.902
Lyngby	12.910.631	14.792.416	2.560.816	1,0%	0,9%	2,4%	123.899	103.200	135.102	62.284
Glostrup	1.796.653	2.121.506	400.117	3,8%	2,6%	30,6%	67.729	53.113	54.741	122.360
Frederiksberg	2.288.397	3.078.359	1.128.665	3,4%	3,1%	4,7%	78.702	67.680	96.359	52.781
København	2.354.638	2.509.016	1.088.213	2,8%	2,7%	5,4%	65.673	63.160	66.798	58.235
Bornholm	882.268	1.095.659	498.163	4,5%	3,7%	7,7%	39.551	40.325	40.084	38.591

Retten i Lyngby behandler nogle meget store bobestyrerboer, hvor det største bo er på mere end 1,3 mia. kr. Hvis man for Retten i Lyngbys vedkommende ser bort fra de 10 pct. af sagerne med flest bruttoaktiver og 10 pct. af sagerne med færrest bruttoaktiver, viser beregninger, at det gennemsnitlige bo alligevel har bruttoaktiver på over 3,5 mio. kr.

Der er betydelig forskel på bruttoaktivernes størrelse i bobestyrerboer fra ret til ret. Således varierer de gennemsnitlige bruttoaktiver fra 773.085 kr. ved Retten i Holbæk til 12.910.631 kr. ved Retten i Lyngby. For de solvente boer varierer bruttoaktiverne fra 1.095.659 kr. ved Retten på Bornholm til 14.792.416 kr. ved Retten i Lyngby. For de insolvente boer varierer bruttoaktiverne, der skal dække gældsposter, fra 125.677 kr. ved Retten i Næstved til 2.560.816 kr. ved Retten i Lyngby.

3.4. Sammenligning af undersøgelser

Tabel 5 nedenfor sammenligner de gennemsnitlige salærer fra henholdsvis Flemming Sorths og Martin Nyvangs undersøgelser fra skifteretterne i de daværende Frederiksberg og Københavns retskredse på baggrund af undersøgelser fra 2004 og 2005 med Domstolsstyrelsens undersøgelse, som omfatter 8.600 bobestyrerboer fra hele landet. Som nævnt i afsnit 3 ovenfor, var de daværende retskredse for Retten på Frederiksberg og Københavns Byret forskellige fra de nuværende retskredse.

Tabel 5. Sammenligning af den tidligere og den nuværende undersøgelse af salærer for København¹ og Frederiksberg¹ i bobestyrerboer²

	København ¹				Frederiksberg ¹			
	Martin Nyvang (2005)	Domstolsstyrelsen	Procent stigning	Korrigeret med forbrugerprisindekset	Flemming Sorth (2004-2005) ⁵	Domstolsstyrelsen	Procent stigning	Korrigeret med forbrugerprisindekset
Alle sager		63.160			41.824	67.680	62	51
0 - 200.000 kr.	22.800	37.818	66	54		33.224		
200.000 - 500.000 kr.	26.400	38.305	45	37	31.086	46.114	48	40
500.000 - 1 mill. Kr.	35.600	45.646	28	23	31.119	44.066	42	34
1 - 1,5 mill. Kr.	32.800	50.038	53	43	46.516	60.143	29	24
1,5 - 3 mill. Kr.	54.000	58.514	8	7	54.503	50.213	-8	-6
> 3 mill. Kr. ⁴	140.000	132.384	-5	-4	115.219	71.944	-38	-31

Note 1. Retten på Frederiksberg i 2004-2005 og Københavns Byret i 2005 er ikke de samme byretter i dag som følge af retskredsreformen.

Note 2. Da der i hver kategori indgår relativt få sager, kan tilfældige udsving påvirke resultatet. Dog gør frasorteringen af de 10 pct. sager i top og bund med de relativt største og mindste salærer, at de bobestyrerboer i kategorien, der afviger mest fra gns., frasorteres.

Note 3. Forbrugerindekset (Danmarks Statistik) har udviklet sig med ca. 22 pct. fra 2005-2018

Note 4. Flemming Sorths undersøgelse medtog kun sager mellem 3 og 6 mio. kr. Domstolsstyrelsen har lavet samme afgrænsning. Der er kun 13 sager i kategorien 3-6 mio. i den nyeste undersøgelse. Når der tages 10 pct. i top og bund er der 9 sager tilbage. Hvis der i stedet måles på de 80 pct. midterste af alle sagerne over 3 mio. kr., hvor de fordelt efter relativt salær, bliver det gns. salær derimod 121.806 kr., dvs. 6 pct. over salæret i den tidligere undersøgelse, hvor undersøgelsen er baseret på 26 sager.

Note 5. Flemming Sorth har blot fjernet outliers i hver kategori, hvor Domstolsstyrelsen (og Martin Nyvang) har fjernet de 10 pct. af boerne i toppen og bunden, når salæret sammenstilles med bruttoaktiverne.

Som det fremgår af tabellen, er niveauet højere i det gennemsnitlige salær i de fleste sager i de nuværende retskredse, Københavns Byret og Retten på Frederiksberg, i forhold til salærene i de tidligere retskredse, Københavns Byret og Retten på Frederiksberg.

Det kan således udledes af tabel 5, at der er sket en relativt større stigning i boer med en lille aktivmasse (0-200.000 kr. og 200-500.000 kr.) i forhold til udviklingen i boer med en stor aktivmasse (1,5 mio.-3 mio. kr. og over 3 mio. kr.). Til gengæld er de største bobestyrerboer blevet billigere i salær.

4. Sammenfatning

Skifteretten fastsætter ud fra dødsboskiftelovens regler salæret til bobestyreren efter en konkret vurdering af arbejdets omfang, boets beskaffenhed og kompleksitet, det med arbejdet forbundne ansvar, konfliktniveauet, og det efter omstændighederne opnåede resultat. Skifteretten kan enten på baggrund af en klage eller af egen drift afgøre, at salæret skal nedsættes. Skifteretten er ikke bundet af bobestyrerens tilkendegivelser til arvingerne og kan af egen drift nedsætte salæret – også selvom arvingerne måtte have godkendt salæret.

Skifteretten har modtaget klager om bobestyrerens salær i under 1 pct. af samtlige bobestyrerboer i perioden 1. juli 2017 til 19. marts 2019.

Der findes omfattende trykt landsretspraksis vedrørende fastsættelse af bobestyreres salærer, og det er Domstolsstyrelsen vurdering, at området er velreguleret.

Domstolsstyrelsen gør opmærksom på, at regler som foreslået i beslutningsforslag 56 vil berøre alle dødsboer, der behandles under medvirken af bobestyrere, herunder også insolvente dødsboer. Forslaget medfører desuden en ekstra opgave for bobestyreren, som skal vederlægges af boet, og vil således i alle bobestyrerboer medføre en – ganske vist beskeden – merudgift for boet. Dette skal sammenholdes med, at der i perioden 1. juli 2017 til 19. marts 2019 er indgivet klager og sket ned-sættelser af bobestyreres salær i kun ca. 1 pct. af sagerne.

Danmarks Domstole har udarbejdet en vejledning om klage over bobestyrer, som også kan anvendes i forbindelse med en klage over opgørelse af salær. Klageblanketten er blevet tilrettet, så det er nemmere at udarbejde en klage over en bobestyrers salær. Vejledningen og blanketten kan findes på <http://www.domstol.dk/Selvbetjening/blanketter/dodsfald/bobestyrer/Pages/default.aspx>.

Domstolsstyrelsen vil orientere skifteretterne om resultatet af undersøgelsen om bobestyreres salærer.

Domstolsstyrelsen vil endvidere i samarbejde med retterne overveje, om der er behov for initiativer i forhold til yderligere information og vejledning af arvingerne, i forbindelse med at et dødsbo overgår til bobestyrerbehandling.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark